

به نام خداوند جان و خرد

بیوگرافی

سر لشکر حبیب اللہ خان شیبانی

محمد علی تقی زادہ کجانی

سرشناسه	: تقی زاده کجانی، محمدعلی، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور	: بیوگرافی سرلشکر حبیب الله خان شیبانی The Biography of Major-General Habibollah Sheibani / محمدعلی تقی زاده کجانی.
مشخصات نشر	: تهران: آرمان پژوهان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۴ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س م
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۲۴۱-۴-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۰۱-۱۰۹
موضوع	: شیبانی، حبیب الله، ۱۲۶۳-۱۳۲۳ -- سرگذشت نامه
موضوع	: سیاستمداران ایرانی - قرن ۱۴ - سرگذشت نامه
موضوع	: Politicians, Iranian -- 20th century -- Biography
موضوع	: ایران تاریخ پهلوی، ۱۳۰۴-۱۳۲۰ - جنبش ها و قیامها
رده بندی کنگره	: SR ۱۶۶۹
رده بندی دیویی	: ۰۸۴۴۰۹۲۲/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۸۳۷۲۹

انتشارات آرمان پژوهان

بیوگرافی سرلشکر حبیب الله خان شیبانی
نویسنده: محمدعلی تقی زاده کجانی
انتشارات: آرمان پژوهان
طراح جلد: سعید شعبانی
صفحه آرا: قاسمی (رها)
چاپ دوم: ۱۴۰۰
قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان
تیراژ: ۱۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۲۴۱-۴-۲

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات آرمان پژوهان محفوظ است.

نشانی: تهران، میدان انقلاب، ضلع جنوب شرقی، پلاک ۱۷ (ساختمان مترجمان)،

طبقه سوم، واحد ۵.

(۱۰ خط ویژه) ۰۲۱-۶۶۴۹۷۶۰۲

فهرست مطالب

مقدمه.....	۷
فصل اول / زندگی نظامی سر لشکر شیبانی از کودتا تا شورش عشایر بویر احمدی	۹
بیوگرافی	۱۱
نقش سرگرد حبیب الله خان شیبانی در کودتای ۱۲۹۹.....	۱۷
نهضت جنگل و پیروزی شیبانی و غلبه بر جنگلی‌ها در مازندران	۲۵
ورود شیبانی برای سرکوبی جنگلی‌ها در مازندران	۲۷
مسأله خدمت و وظیفه اجباری و پیشنهاد به شیبانی برای به توپ بستن قم	۳۰
مکتوب علماء از قم.....	۳۳
شورش لاهوتی و سیمیتقو و تلاش شیبانی برای سرکوبی آن دو.....	۳۶
قراردادسن ژرمن و نقش شیبانی در الغای آن.....	۴۲
اعدام پولادین.....	۴۳
شورش قشقایی ها و نقش شیبانی در آن.....	۴۶
فصل دوم / زندگی سیاسی حبیب الله شیبانی بعد از به حکومت رسیدن رضا خان	۵۵
شورش بویری‌ها و نقش شیبانی	۵۷

۵۷	..... اسباب و زمینه ها
۶۶	..... سیاست تخته قاپوی رضا شاه و نقش آن در شورش عشایر
۷۰	..... آغاز حمله به بویر احمدی ها
۷۰	..... حکم عملیاتی در تعرض به بویر احمد
۷۳	..... درگیری در قریه سنگر
۷۵	..... شبیخون اردکان بر نیروهای دولت
۸۰	..... نبرد سنگ و منگ
۸۴	..... شبیخون دشت روم بر شیبانی و همراهان
۸۷	..... شبیخون سپیدار = سفیدار به نظامیان
۸۸	..... تنگ تامرادی مخوف
۹۷	..... نتیجه گیری
۱۰۱	..... منابع و مأخذ
۱۰۱	..... کتاب‌ها
۱۰۹	..... اسناد
۱۰۹	..... پایان نامه
۱۱۱	..... ضمائم

مقدمه

سر لشکر شیبانی یکی از نظامیان تأثیرگذار عصر رضا شاه به شمار می‌آید. وی در این عصر در سرکوبی چندین قیام نقشی اساسی بر عهده داشت. قیام‌هایی مثل لاهوتی، نهضت جنگل، عشایر بویر احمدی و قشقایی‌ها در عصر پهلوی اول صورت می‌گیرند. این قیام‌ها با کمکی که شیبانی به حکومت وقت می‌کند سرکوب می‌شوند.

در راستای نیاز کشور به سلاح جنگی برای مقابله با قیام‌های گریز از مرکز و قرارداد ناخواسته‌ای که دسترسی کشور به اسلحه را محدود کرده بود نیاز بود تا شخصی برای برداشتن این محدودیت به گفتگو با قدرت‌های عصر بنشیند. این وظیفه‌ی خطیر به سر لشکر شیبانی واگذار گردید و وی توانست به نحو احسن از پس این مأموریت دشوار و خطیر بر بیاید و نیاز کشور به اسلحه را با لغو این قرار داد تأمین نماید.

علاوه بر این شخص شیبانی در برهه‌ای از زمان به وزارت نیز می‌رسد ولی شورش‌ها و قیام‌های عشایر زمانی برای وی نمی‌گذارد که خود را در قامت وزارت فواید عامه ببیند و وی را مجبور به پوشیدن لباس رزم برای مقابله با قیام‌ها می‌نماید.

سر لشکر شیبانی بر بسیاری از قیام‌ها و شورش‌ها غلبه کرده و کشور را از فروپاشی و جدا شدن مناطقی از آن نجات می‌دهد ولی چون نتوانست در مقابله با بویر احمدی‌ها به موفقیت برسد از کار برکنار شده

و چون نیروهای نظامی کشور را به کشتن داده بود دادگاهی می‌گردد. وی در دادگاه به زندان محکوم می‌گردد و مدتی را در زندان می‌گذرانند ولی چون بیمار می‌گردد از زندان آزاد گشته و به آلمان می‌رود. از زندگی وی در آلمان اطلاعات چندانی در دست نیست و عاقبت در همانجا چشم از جهان فرو می‌بندد.